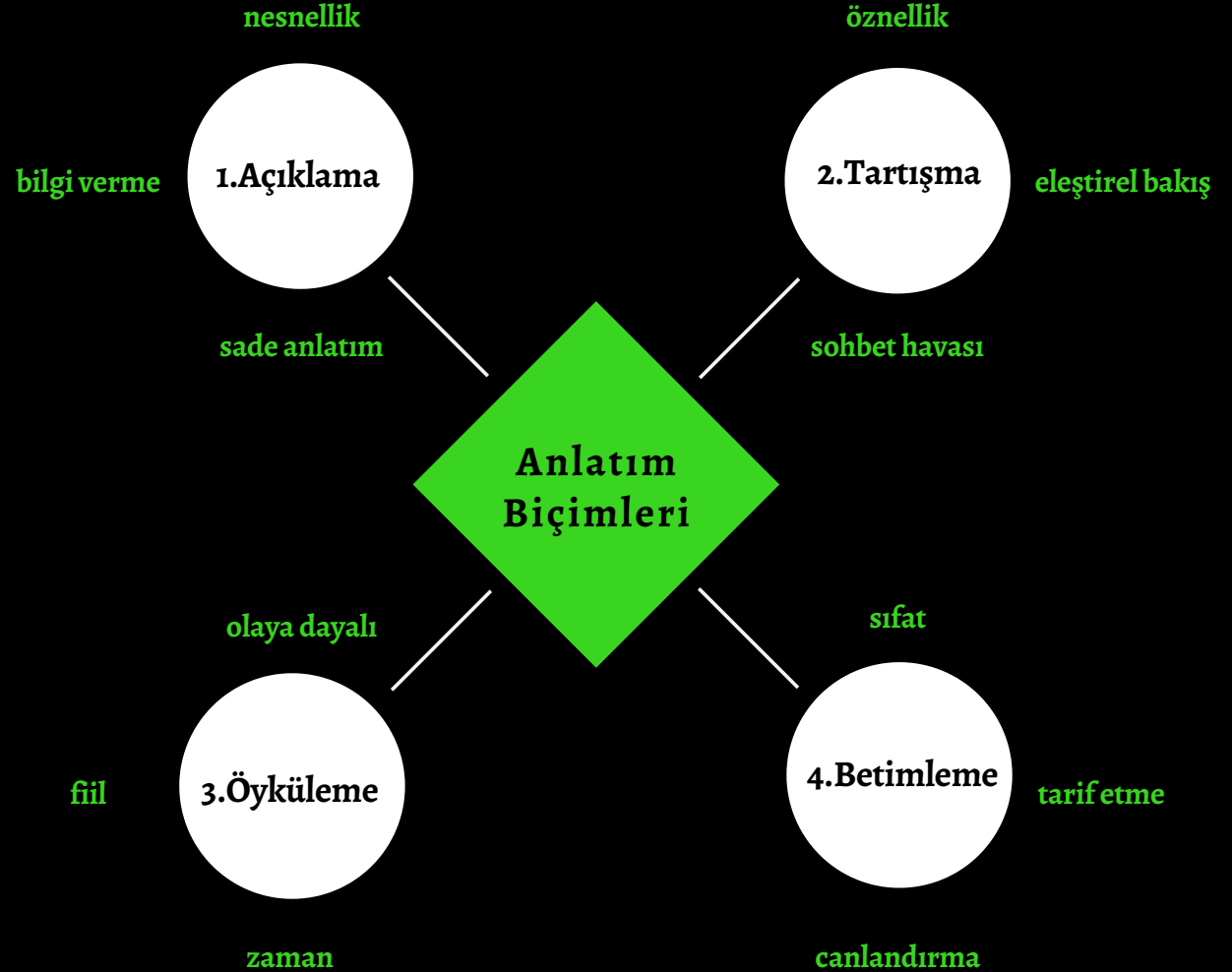

ANLATIM BİÇİMLERİ

Bir duygunun, bir düşüncenin, bir konunun sözlü veya yazılı bir şekilde ifade edilmesine anlatım denir. Anlatım biçimleri dört grupta incelenir.

1.Açıklama

1. Amaç okuyucuya bilgi vermektir.
 2. Öğretici, aydınlatıcı yazılardır.
 3. Süslü ve sanatlı söyleyişler tercih edilmez.
 4. Sade ve anlaşılır bir dil kullanılır.
 5. Yazar duygularına yer vermez.
 6. Nesnel bir anlatım hâkimdir.
 7. Makale, biyografi, haber yazılarında çok kullanılır.
-

2.Tartışma

1. Okurun fikrini değiştirme çabası vardır.
 2. Soru cümleleri sık kullanılır.
 3. Yazar sohbet havası içinde bir fikri savunur.
 4. Öznel bir anlatım hâkimdir.
 5. Sohbet ve eleştiri yazılarında çok kullanılır.
 6. Düşüncenin yönünü deęiřtiren ifadelere çokça yer verilir.
 7. Eleřtirel bakış açısı belirgindir.
-

3.Öyküleme

1. Metin olaya dayalıdır.
 2. Bir zaman akışı söz konusudur.
 3. Yaşanılanların anlatımıdır.
 4. Fiillerden sıkça yararlanılır.
 5. Yer, zaman ve kişi vardır.
 6. Roman, hikâye, masal gibi yazılarda çok kullanılır.
 7. Çoğunlukla geçmiş zaman kipleri kullanılır.
-

4. Betimleme

1. Yazarın gözlemlerinin anlatılmasıdır.
 2. Sıfatlara sıkça yer verilir.
 3. Okurun gözünde bir görüntü canlandırır.
 4. Sözcüklerle resim yapmak gibidir.
 5. Görme duyusu ön plandadır.
 6. Durağandır.
 7. Canlı ya da cansız herhangi bir şeyi tarif eder.
-

Dikkat !

- Bir paragrafta birden fazla anlatım biçimi bir arada kullanılmış olabilir, böyle durumlarda en çok hangi anlatım biçimine yer verilmişse o geçerlidir.
- Açıklama ve tartışma çoğunlukla düşünce yazılarında, öyküleme ve betimleme ise olay yazılarında tercih edilir.
- Öyküleme olaya dayalı olduğundan film gibi, betimleme duruma dayalı olduğundan fotoğraf gibi düşünülebilir.

Örnek Paragraf: Açıklama

“Türkiye, bitki çeşitliliği açısından dünyanın zengin coğrafyalarından birinde yer alıyor. Dünya, bitki çeşitliliği açısından 37 farklı bölgeye ayrılmış durumda. Flora bölgeleri ya da fitocoğrafik bölgeler olarak da bilinen bu bölgelerden 3 tanesi, İran-Turan, Avrupa-Sibiry ve Akdeniz fitocoğrafik bölgesi Anadolu üzerinde kesişiyor. İran-Turan fitocoğrafik bölgesi, İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerini, Avrupa-Sibiry fitocoğrafik bölgesi Karadeniz bölgesini, Akdeniz fitocoğrafik bölgesiyse Ege, Marmara ve Toros Dağları’nın güneyini içine alır.

Örnek Paragraf: Tartışma

Bizim edebiyatımızda La Fontaine gibisi neden yetişmemiş dersiniz? Ezop'un Anadolu olması bir yana, bizim kadar masal dinlemiş, Hint'ten, Çin'den, Arap'tan, Fars'tan masal getirmiş, efsaneleri katmış, karıştırmış millet azdır. Sadi, Mevlana gibi büyük saydığımız şairler de masalları küçümsememişler. Üstelik halkımız Nasreddin Hoca diye eşsiz bir masal kaynağı da yaratmış. Hâlâ bugün çoğumuz inanışını, görüşünü bir masal yardımıyla anlatır. Gazetelerde politik fıkra yazarları masalsız edemez. Öyleyken, çığır açamamış birkaç eski şairimizi çıkarırsak, kimse masal değerlerimizi şiire aktarmayı iş edinmemiş. Orhan Veli'nin ömrü yetseydi, belki geçim zoruyla başladığı Nasrettin Hoca masallarını daha öteye götürürdü.

Örnek Paragraf: Öyküleme

Tacir ülkesine geri dönmüş; tüm bağlantılarından kurtulmuş, herkese hak ettiğini vermiş, sonra da karısına ve çocuklarına başına gelenleri anlatmış; ana-babası, karısı ve çocukları hepsi birden ağlamaya başlamışlar. Sonra da tacir vasiyetnamesini hazırlamış; o yılın sonuna kadar yakınlarıyla birlikte yaşamış; bu sürenin sonunda yola çıkmaya karar vermiş; kefenini koltuğunun altına sıkıştırarak yakınlarına, komşularına veda etmiş, burnunun dikine yola koyulmuş.

Örnek Paragraf: Betimleme

Her yeri, her şeyi görüyordu buradan. Üzerlerine ancak göğün çıkabildiği yüksek dağların karlı dorukları bile görünüyordu. Bunlar, dünyayı kaplayan yüksek dağların ardında ve onlardan daha yüksektdiler. Onlardan daha alçak olan dağların tepeleri çam ormanlarıyla kaplıydı. Eteklerdeki gür orman ise geniş yapraklı ağaçlardan oluşuyordu. Sonra, Kungey dağlarının güneşe dönük yamaçlarını görürdü.